

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. In quo de variis casibus & Religiosorum statibus, quantum ad acquisitionem, [...].

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

nendi incapacitatem, qualem habet monachus, ratione voti paupertatis, & strictissimæ subjectionis. Si enim monachus voto paupertatis abrenuntiavit possessioni etiam eorum, quæ licite poterat acquirere; quanto potiori jure dominium non licite acquiritorum à se discussit? ob quam rationem crediderim, prædictos primæ sententiæ Authores, licet de filio familias, uxore & servo fuerint aperte locuti, ad monachos eorum mentem non esse extendendam.

Mihi verò nulla harum opinionum eo modo nudè considerata probatur. Quare distinguendum existimo de illicitè acquisitis, ut in simili ferè casu D. Thom. distinguit 2. 2. q. 32. art. 7. *In corpore*, agens de filio-familias. Nam vel sunt illicitè acquisita, justè verò possessa, ut solent esse ea omnia, quæ quàmvis turpi quâdam actione conquirantur, ea tamen acquirens justè possidet, ut sunt bona meretricum, &c. & ea, quæ moniali ob hanc etiam turpem causam darentur, & de his nulla potest esse dubitatio, quin ad monasterium pertineant; & in hoc sensu accipienda est secunda sententiâ; alia verò sunt bona, quæ illicitè & acquiruntur & possidentur: ut si Religiosus usurâ vel furto rem comparet, in quo sensu vera est prima sententiâ, quâ distinctione utriusque oportet in his, quæ injustè à servo vel filio-familias acquiruntur.

CAPUT VI

An si fiat donatio Monacho, vel relinquatur ipsi legatum, eâ conditione, ut nihil monasterio acquiratur, teneat hujusmodi legatum aut donatio?

Hanc dubitationem movit Abbas Panormit. 2. parte consil. 44. & in *Cap. Monachi, de statu monachorum*, ubi Bartoli sententiâ in *Authent.* excipitur *Cap. de bonis, qua liberis*, secutus, tenet eam conditionem, nisi illam rectè interpretemur, aliquid impossibile continere,

nimirum, ut aliquid sit monachi, quod monasterio minimè acquiratur; & proinde talis conditio videtur donationem vitare, ex l. *Vbi pu- gnan- ff. de reg. juris*. Addit tamen supradictus Author, ea verba sic intelligi debere: Relinquo Titio monacho hæc & illa bona, ita tamen nè monasterio acquirantur, hoc est, ut monasterium patiatur ac sinat, eorum bonorum Titium administrationem habere, sive quod idem est, ut Titius administrationem & usum habeat, monasterium verò dominium acquirat; ac rursum, ut Titius habeat administrationem & usum, quem tamen ad nutum Abbas possit, quando voluerit revocare. Ita præter Authores citatos docuerunt Baldus in *C. Clericus, de judiciis*, Sylvester verbo Religio 8. num. 5. Azorius lib. 12. *Instit. moral. c. 10. versu Tertio quaritur*, Emma, Rodericus Tom. 2. *qu. Regul. q. 125. art. 2.* & in eam sententiâ inclinat Navarrus de *Regul. Concl. 75. nu. 49. & 50.*

Quod si inquiras, quid sit judicandum, si in conditione exprimatur, ut nihil juris monasterio acquiratur. Respond. ex sententiâ Bar-

toli & aliorum, tunc ratum & firmum esse legatum, quia debet intelligi iano modo, scilicet, ut monasterium patiatur monachum habere administrationem legati, eo modo quo potest, scilicet consentiente Abbate, & sic nihil acquiritur monasterio, respectu utilitatis, quàmvis acquiratur respectu juris, imò & legatum relinqueretur eâ formali & expressâ conditione, ut taliter commoditas & usus ad monachum spectarent, ut nullatenus à Prælato auferri, vel in per his molestari ab eo posset, etiam tunc secundum mentem prædictorum Authorum validum erit, quia tantum continet, ut Prælati permittat monacho legatum de bonis sibi relictis disponere in proprios & necessarios usus, & hoc minimè paupertatis naturæ repugnat. Præterea ut legatum esset relictum eâ conditione, ut prohibito Religiosus ad quoscumque usus eo uti posset, adhuc ad monasterium pertinere, & eo monachus uti non posset, nisi dependenter a voluntate Prælati, quia cum ista conditio ut turpis, & contra voti paupertatis naturam, habeat pro non scripta, argumento text. in l. *Carionum, ff. de oper. liberorum*.

Si verò Prælati nollet consentire, ut monachus in tali casu habeat administrationem & usum, legatum aut donatio nullius erit momenti, quia conditio non impletur, quæ erit, ut monachus, consentiente Abbate, administrationem haberet.

CAPUT VII

In quo de variis casibus & Religiosorum statibus, quantum ad acquisitionem, agitur.

AB SOLUTA jam generali illâ disputatione de acquisitione, quæ monasteriis committitur, reliquum est ut spectatum ad alios Religiosorum status descendamus, varios alios casus enumerando, quando, inquam, monachi boni, quando verò monasterio, & cui monasterio acquirant; & antequam ad ulteriora progrediamur, quæ erendum erit,

DVBIVM I.

An professus Religionem in certo Monasterio, acquirat illi, an verò alteri ejusdem Ordinis?

RESPONDETUR: Si de jure communi loquamur, illi tantum acquiri, in quo profectus, ut rectè probat Navarrus *Com. 2. de Regularibus, num. 5.* & Abb. Panorm. *Cap. In præsentia, de probat. num. 103.* Quia jure communi, & juxta Regulam S. Benedicti quodlibet Monasterium est in cura & potestate Abbatis, & Abbas subicitur Episcopo ut Superiori, in cuius Diocesi Monasterium est constitutum; unde jure communi & antiquo quilibet Monachus acquiri illi monasterio, cuius est monachus, illius autem monasterii censetur monachus, cuius est filius; ejus verò filius, in quod ingrel-

D V B I V M II.

De Religioso assumpto in Episcopatum.

Ratio dubitandi est, quia monachi ad Cardinalis vel Episcopi dignitatem assumpti, liberè quasi veri Domini disponunt de bonis Ecclesiasticis, neque acquirunt quicquam sui Ordinis monasteriis; adde, quòd Episcopi aliquando sunt Comites, Marchiones, vel Duces, & proinde domini rerum ad illam dignitatem pertinentium.

Magister Soto lib. 10. de iustitia, q. 5. putat Episcopos regulares liberos esse sive dispensatos in voto paupertatis; quia Episcopi ex monachis creati non aliter obtinent portionem sibi assignatam, ac Episcopi seculares, qui verum habent dominium suæ portionis, & præterea quia in C. Statutum 18. qu. 1. decernitur, Episcopos habere jus successione hereditariæ. Ac demique, quia Pontifex interdum Episcopis à familia monachorum assumptis, solet concedere facultatem condendi testamentum.

Contraria tamen sententia verior est, Episcopos voto paupertatis non esse absolutos, licet nec voto obedientiæ, ut expressè docet D. Thom. 2. 2. q. 83. art. 11. ad 4. & quest. 185. art. 8. ac ex consequenti, Episcopi eorum, quæ post dignitatem Episcopalem acquirerunt, non habent verum dominium: habent tamen plenariam potestatem, ut his liberè utantur, dum vivunt; post mortem verò illorum, ad Ecclesiam, in qua sunt Episcopi, non verò ad monasterium pertinebunt, ut habetur in C. Statutum 18. q. 1. & C. Ne pro cuiuslibet. 16. q. 1. juncta glossa verbo, sacrum, quam opinionem secuti sunt Innocent. Holtien. I. Andreæ, Ancharranus Card. & Panorm. in C. Cum olim. 2. de privilegiis; estque opinio D. Thom. 2. 2. q. 185. art. ult. ad 3. quem sequitur Turrecremata in C. Nulli. 12. q. 5. in responsione ad 5. n. 73. & Navarrus d. c. Non dicatur, nu. 6.

Neque his obstat Episcopos liberè disponere de bonis acquisitis, quia ad hoc non requiritur dominium, sed sufficit, si habeant administrationem, qualem Canones eis permittunt, tum ad suam sustentationem, tum ad pias causas. Neque enim obstat d. c. Statutum, in quo M. Sotus fundatur: nam ibi solùm decernitur, monachum factum Episcopum quidquid postea acquirat, Ecclesiæ, cui præest, acquirere, non verò monasterio; cuius rei eà redditur causa, quòd sit à Regula monastica, hoc est, à Prælatorum obedientia absolutus, quasi dicat, non sicut antea monasterio acquirat, non tamen ex hoc sequitur sibi acquirere. Deinde jus successione non acquiratur denuo per Episcopatum; nam illud ei etiam antea existenti monacho competebar, & ita sicut antea hereditas paterna ad Monasterium deveniret, si ei in Monasterio commoranti contingeret, ita quòd acquirat post Episcopalem, aut Pontificiam dignitatem non sibi, sed Ecclesiæ acquirat.

Demum Pontificis autoritate possunt Episcopi condere testamentum; nam cum facultas disponendi de suis bonis in pios usus

firmum esse loquendo modo, scilicet in monachibus, eo modo quæ abbas, & sic respectu utilitatis, iuris, mo & fiscali & expressè dicitur & ultra ad factus à Prælati ab eo potest, in predicationem tantum contumacho legatione in prope minime parerea illegitima pro iudicio Reuti pollet, ad & eo monachenter a voluntario ut turpissimam, habeatur in i. Canon.

Aliud confirmandum de Mendicantium Ordinibus.

Ceterum in Ordinibus Mendicantibus, & in similibus aliis, in quibus multa monasteria in una Provincia suscipiuntur Priori, Provinciali, & omnia Ordinis Generali; Monachus, qui professus est in uno monasterio, potius acquirat universò Ordini, quam illi monasterio, licet bona eidem monasterio regulariter applicentur (vel consuetudine id fiat, vel Constitutionibus illius Ordinis) ei in quo profectur. Ratio est, quia in his Ordinibus non sunt similes filiationes, ut in Ordinibus Monachalibus, ac proinde cum profectur Regulam, non profectur se filium & monachum illius Cœnobii, sed totius Ordinis.

Et confirmatur, quia cum post emissam professionem huiusmodi Religiosi indiscriminatum designentur à Superioribus Conventuales in universo Ordine, & Monasteria alia sapienter onerentur ægrotis, & aliis Monachis minus idoneis ad obsequia Religionis, contentaneum videbatur, ut illorum bona priori monasterio applicata, possent etiam indiscriminatum à Generali totius Ordinis distribui, atque ad indigentiam aliorum monasteriorum.

Præterea hoc confirmatur, quia cum in una Provincia in Religionibus reformatis solet esse tantum una aut altera domus Novitiatus, iis tantum Monasteriis obvenirent hereditatis & legata ingredientium, cæteris monasteriis nihil horum acquirere, ac proinde fieret iniuria Professorum domibus, quare ad Generalem similibus Ordinum, imò etiam ad Provinciale spectat applicare bona huius monasterii aliis, inspecta æquitate & necessitatibus singulorum, ut in specie docuit Azorius Tom. 1. Instit. moral. l. 2. c. 10.

Quid ergo de acquisitione monachi dicendum erit, quando monasterium proprium illius, & alia Religionis destructa sunt; cui nempe tunc monachus acquirit? Glossa Holtien. I. Andreæ, Felinus, & alii in Cap. Cum dilecta, de rescriptis, affirmant illa bona debere esse communia universis illius Ordinis monachis. Quòd si unus monachus solus remaneret, tunc certum est, illa pertinere ad Summum Pontificem, qui est Superior Generalis omnium Religionum, cuius arbitrio expendi deberent.

Quid de Fratribus Obsequantibus & Capucinis.

Majus tamen dubium est de Religiosis Franciscanæ familiæ, qui vulgò Obsequantes vel Capucini vocantur, qui nihil privatim; neque in communi tanquam proprium possidere queunt, cuiam acquirant, cum eorum Cœnobium bonorum mobilium, aut immobilium minimè sit capax? Sed de hoc diximus supra, ostendentes usum facti, siue administrationem, esse apud monasteria; ipsum dominium verò & jus administrandi apud Summum Pontificem.

IESU
Spiritus
II

firmum esse loquendo modo, scilicet in monachibus, eo modo quæ abbas, & sic respectu utilitatis, iuris, mo & fiscali & expressè dicitur & ultra ad factus à Prælati ab eo potest, in predicationem tantum contumacho legatione in prope minime parerea illegitima pro iudicio Reuti pollet, ad & eo monachenter a voluntario ut turpissimam, habeatur in i. Canon.
VII.
& Religio
um ad
tur.
utatione de
s com, eity
Religioso
lios calis e
nacin ubi
monasterio
ora progie
I.
in certo
o an
ni loqua
rositenti
gularibus
nencia, de
& juxta
donalle
& Ab
in cuius
& unde
nachus
nachus
nachus
ingret
tus

duret usque ad mortem, possunt tunc Principis, nempe Ecclesiastici, auctoritate distribuere in eos, quos Episcopi maluerint, dummodo honesti sint & utiles.

D V B I V M III.

De Monachis beneficia ecclesiastica obtinentibus.

REGULARES non solum sunt capaces sui Ordinis beneficiorum, ut sunt Abbacia, Prioratus, Parochia Monasterio annexa, sed & jure communi beneficiorum aliquorum secularium, ut Episcopatus, C. Nullus Religiosus, de electione, & etiam eorum, quæ annexam habent curam animarum, ut habetur C. Doctores, 16. q. 1. imò & dignitatis in Ecclesia seculari, ut Præposituræ & Decanatus, si propriè habent curam animarum, & meritò hoc illis concessum est, quia ratione hujus curæ ad similia beneficia præ aliis sunt idonei. Ad Canonicatum vero, & alia beneficia secularia, quibus non est annexa animarum cura, jure communi sunt inhabiles. Ita Panorm. in C. Super eo, de Regular. & C. Quod Distimorem, de Itat. Mona.

Religio- Dubium igitur est, cuiam Religiosus beneficiatus ex beneficii redditibus acquirat. Respondetur, ipsum non Ordini, nec Monasterio, sed suæ Ecclesiæ acquirere. Colligitur ex Cap. Statusum, 18. quæst. 1. Ubi, ut in superiori dubio annotavimus, dicitur quòd Episcopus, qui absolutus est ab obedientia & Regula Monastica, non Monasterio, sed Ecclesiæ acquirat. Sed idem juris videtur esse in Religioso translato ad Ecclesiam, vel beneficium, quia desinit esse sub obedientia & potestate Prælati & Monasterii, quibus an eà suberat, & incipit subelle Ordinario, cui illa Ecclesia subiecta est, secundum gloss. in Clem. 1. verbo claustrum, de Itat. Monachorum.

Quam commendat Panormitan. & Joan. Andreæ in Cap. Monachi, de Itat. Monachorum, quos refert & sequitur Navarrus Comm. 2. de Regul. num. 6. & de redditibus quæst. 3. movit. 11: num. 1. ubi extendit hanc sententiam ad quodcunque beneficium etiam regulare. Hoc autem verum esse arbitror non solum de redditibus Ecclesiasticis, sed etiam de bonis acquisitis à Monacho beneficiario ex industria, arte, labore, vel opera sua, vel donatione aliorum, quia non est sub obedientia Ordinis, ut decernitur dicto C. Statusum.

Et quod magis est, Navarrus ubi supra num. 6. extendit ad beneficium quodcunque etiam regulare, etiam si sit ad nutum Superioris amovibile, qualis est Abbacia extra suam Monasterium, aut Parochia illi Monasterio annexa, unde Prælati non potest illi pensionem de novo imponere, vel fructus in utilitatem monasterii convertere.

Ex quibus meritò infert Navarr. Com. int. 2. de Regul. num. 10. & 11. monachum beneficiarium posse disponere de fructibus beneficii ad honestam sui sustentationem, & ad pias causas, non aliter ac secularis potest de fructibus beneficii suisquam sententiam profertur esse usu receptissimam, & aperte insinuat in Clement. 2. §. Sed & talis, de vita & honest. Clericorum, ubi

assignatur differentia inter Regularem simplicem, & beneficiarium, quòd hic absque facultate Superioris possit immediate in opera impendere, ille verò non possit. Hanc tamen Navarrus sententiam veram existimo, si loquamur de Regularibus, qui exempti sunt ab obedientia Prælatorum, nec subiunt Prælati regulari, vel de his, quibus à summo Pontifice collatio est facta; verum non est ita certum de aliis, qui ad nutum Prælati possunt amoveri. Nam quàmvis Prælati non possit imponere beneficio novam pensionem, tamen postquam ex beneficio, inferior fructus aliquos percepit, quos in commodum suæ ecclesiæ non erat impensurus, non videtur à ratione alienum, ut Prælati de illis possit statuere, vel præscribere modum expendendi, quia revera hujusmodi reputantur quasi officiales Monasterii vel Abbatis, quibus illa obedientia commissa est.

D V B I V M IV.

De Monachis extra Monasterium degentibus.

DE Monachis extra Monasterium degentibus, qui iusta de causa facultate obtentâ à Summo Pontifice, vel altero Superiore, extra claustrum vivunt, dubitari meritò potest, cui acquirant? In qua dubitatione primò statuo, attendendum esse an simul habeant facultatem convertendi in suos usus ordinationis pios, ea quæ operâ suâ & industriâ acquirunt; & tunc non est dubium quin possint dispendere in vita de bonis acquisitis, post eorum verò mortem cedunt monasterio, nisi facultatem habeant peculiarem à Summo Pontifice de histestandi. Ita Navarr. Cap. Non dicitur, num. 72. & 73. quem sequitur Molina Tom. 4. lib. 1. de iustit. & iure, Tract. 2. disp. 140. qui etiam concedit facultate à Summo Pontifice concessâ alicui Professo degendi in sæculo per totam vitam, eo ipso ceteri illi concessam facultatem administrandi bona, quæ suâ industria acquirat, & de illis disponendi, etiam per donationes suo statui convenientes: Non verò ita amplam, quàm eis Navarrus concedit, nempe ut cappellas de bonis acquisitis possint inlituere, & similia alia.

Secundò existimo Religiosum, qui Romani Pontificis consensu extra Monasterium vivit, ex certa pensione in singulos annos sibi assignata, posse disponere de fructibus hujus pensionis in suum commodum & sustentationem, post ejus verò mortem bona ejus spectant ad Summum Pontificem, quia dominium & proprietas pensionis & fructuum pertinet ad Pontificem, cujus etiam permisso aliquando Religiosus facultatem habet, ut fructus, qui super sunt, impendat in usus honestos, quos ipse voverit, Azorius Tomo 1. lib. 12. Institut. Moral. c. 10. & adducit pro sua sententiâ Navarrum Comm. 4. de Regularium, §. 8. licet Navarrus in contrariam videatur inclinare sententiam. Nec tantum ea bona, quæ expensione sibi collatâ acquirat, ad Pontificis liberam voluntatem spectant, quantum ad dominium, sed etiam ceterorum omnium, quæ sibi jure hereditario,

tario, donatione, arte, industria, labore, sive alio modo adquisierit, dominium Rom. Pontifici acquiritur, usus verò & administratio ad ipsum Religiosum, non verò ad Religionem spectat; quia cum exemptus sit ab obedientia sui Ordinis, nec bona proveniant ex beneficio ecclesiastico; non Ordini, neque Ecclesie acquiritur, sed Summo Pontifici; ita Navar. loco citato.

Tertio dico, Religiosum ex ra Monasterium degentem, non in perpetuum, sed ad tempus, non habentem beneficium ecclesiasticum, aut pensionem ullam, regulariter Monasterio acquirere. In quibus oportet considerare facultatem sibi à Superioribus, vel à Summo Pontifice concessam quantum ad dispositionem, vel administrationem bonorum, & secundum eam in usus sibi necessarios, vel pios disponere, cetera verò bona, quorum dispositio libera ei non est commissã, non sibi, sed Monasterio acquirit; adhuc enim non dicitur exemptus ab obedientia sui Ordinis. Hæc autem quæ diximus circa bona Religiosorum decedentium, ac extra propria monasteria degentium, nempe quòd ad propria eorum monasteria pertineant, intelligenda sunt de jure communi antiquo; Postea verò Paulus IV. in Constitutione, quæ incipit, *Postquam divina*, decrevit bona Religiosorum, qui egrediuntur, vel ejiciuntur, vel ad alium Ordinem transeunt, vel etiam suorum Superiorum contentu extra Cœnobija & claustra commorantur, undecunque vel quomodocunque fuerint acquisita, sive ex testamento, sive ex beneficio, sive ex industria & arte, mercatura, negotiatione, seu aliorum donatione ipsi monasteriis, deberi, in quibus illi primò professionem emisserant.

At quia ista Constitutio Pauli IV. usu recepta non fuit, idèd Gregorius XIII. in Constitutione, quæ incipit, *Officii nostri*, &c. constituit, ut hæc Religiosorum bona ad Cameram Apostolicam tanquam spolia pertinerent, quam citat Navarrus Tomo 1. *consiliorum*, sic de donationibus, *consilio* 10. num. 3. secundum novam editionem, & apertius Tomo 2. *Institution. moral. lib. 8. cap. 3. prope finem*; quod crediderim intelligendum de Religioso ex Superioris facultate ad tempus extra monasterium commorante, & beneficium ecclesiasticum, seu pensionem habente.

D V B I V M V.

De Monacho translato ad aliam Religionem.

Vide **D**E Monacho transeunte ad aliam Religionem, an etiam cum ipso transeant bona, distinguendum puto cum Menochio Tom. 1. *de arb. jud. quæst. casu* 436. *de propriet. & usufructu*. Si loquamur de bonorum proprietate, & Religiosus sine justa causa, & sine autoritate Prælati fuerit translatus, tunc bona jam primo Monasterio acquisita non transferentur ad secundum, quia translatio hæc debet fieri mediâ professione: Hæc autem est invalida & nulla, & ita non competit Monasterio jus acqui-

rendi; ita tenet Sylvester, *verbo*, Religio, 4. *quæst.* 10.

Si verò translatio fuit juridica, tunc transeunt & bona ad secundum Monasterium, quia bona videntur acquisita primo Monasterio in consequentiam personæ; ergo transeunte personâ transire debent bona. Præterea, quia bona acquiruntur Monasterio sub quadam conditione, donec in eo erit Religiosus. Ita tenent communiter Canonistæ, licet Sylvester *ubi supra*, P. de Perusio in *Tract. de mutat. stat. eccl. c. 1. num. 1.* & alii, quos refert & sequitur Molina Tom. 1. *de just. & jur. tract. 2. disp.* 140. distinguant de bonis, & ea, quæ ante secundam professionem pertinent ad talem Religiosum, asseverent esse prioris Monasterii; quæ verò post secundam professionem comparaverit, ad secundum pertinere, idque existimant colligi apertè ex Cap. Statutum, 18. *qu. 1.* quæ sententia probabilitate non caret.

Si verò loquamur solum de usufructu bonorum, & transitus fuerit justus de causis, tunc usufructus erit Monasterii, in quo emisit secundam professionem. Si verò sine justa causa, tunc remanet apud primum Monasterium cum Monacho verò translato in aliud Monasterium, & ibi in penitentiam recluso, tantum fructus transeunt in secundum Monasterium in alimenta; transacto verò tempore consolidantur cum proprietate, & pertinent ad primum Monasterium, ita Menochius *ubi supra*, Panor. Covarr. & alii citati à P. Molina loco *suprà* citato.

D V B I V M VI.

De Monachis fugitivis, apostatis, & expulsis à Religionem.

Monachus fugitivus & apostata sive deponat, sive non Religionis habitum, prout Monasterio acquirit; ita colligitur ex Cap. *Andr. 1. Andr. Ancharanus*, & communiter omnes ibi scribentes; & ex Cap. *Abbares*, 18. *qu. 2.* quibus subscribunt Navarrus Cap. *Non dicatis*, num. 65. Sylvester, *verbo* Religio, 4. *qu. 10.* Carolus Tapia in *Authent. Ingressi, verbo* *suæ*, c. 7. num. 10. Ratio est, quia non est adhuc exemptus ab obedientia, & ita sicut servus fugitivus, quicquid acquirit, Domino acquirit.

Major tamen dubitandi ratio est de Monachis à Monasterio expulsis, cui nempe & quomodo acquirant. In quo variè loquuntur Authores. Navarrus Cap. *Non dicatis*, num. 33. distinguit inter ejectum justè, & ejectum injustè. Ejectus injustè acquirit Monasterio, quia per ejusmodi ejectionem injustam non est praecisus ab eo, nec delictum Prælati potuit Monasterio nocere. Pro qua sententia citat Panormitanum in Cap. *su. num. 3. de Regular.* Si verò justè fuerit ejectus, non videtur acquirere Monasterio. Et ratio Navarri mihi placet, quia valde consona est his, quæ superius adduximus, nempe quia tunc Monachus desinit esse membrum obedientie illius. Quare non acquirit Monasterio, cui antea erat addictus, radix enim acquisitionis & translationis bonorum

CAPVT VII.

An Religiosus sit capax alicujus juris.

norum in Monasterium est obedientia, quâ sublatâ optimè colligit Navarrus cessâsse jus acquisitionis Monasterio. Hanc opinionem tenet Panormitan in *d. c. fin.* & in *c. 1. sub finem*, de infantibus expositis, & Henr. Boick in *d. c. finali*, & in *Cap. Quanto. de off. Ordinarii*, ubi communiter idem censent Canonistæ. Quibus favet Innocent in *Cap. Cum olim. 2. de privi. nu. 3.* & ibi Hostiensis & Joannes Andreas *num. 3.* Car. & Hen. Boick *num. 4.* Archidiaconus in *Cap. Abbates. num. 7.* & 10. quamvis contrarium immeritò tenuerit P. Molina, *ubi supra* eâ ratione ductus; quoniam Monasterium per justam ejectionem amittere non debet jus, quod ad illa bona habebat, quinimò cum Monasterium amiserit jus & potestatem in personam, mirum non est, quod etiam in bona amittat, & quâvis teneatur se reddere dignum, ut iterum admittatur, dum tamen non admittitur, membrum præcisum est, ac separatum.

Objeçtio. Sed dices, expulsus adhuc manet Religiosus, cum teneatur servare vota castitatis, obedientiæ, & paupertatis, prout status ille permittit, cui ergò tunc acquireret, si Monasterio non acquireret? Navarrus affirmat quod acquirat novum dominium DEO & jus administrandi ejus Vicario, nempè Papæ, quamvis etiam ibi significet Monachum non exemptum Episcopo acquirere, quia illi ex voto obedientiæ tenetur obedire eo modo, quo antea tenebatur obedire Prælato Monasterii, & ob id acquirat Episcopo; in quam sententiam inclinant Canonistæ citati.

Responsio. Mihi verò inprimis non placet, quod Monachus ejectus acquirat Episcopo: Quia si ob aliquam rationem deberet acquirere, maximè quia est sub ejus obedientia ita strictè, ac antea erat sub Prælato Regularium, quæ ratio insufficientis est; quia Religiosus, cum ad talem Episcopi obedientiam non fuerit ratione voti adstrictus (durum enim videtur, & contra præxim in Ecclesia receptam, ut optimè docet Molina *ubi supra*, eos ad tam arctam obedientiam Episcopis præstandam teneri, quare non aliter ac alii Clerici sive personæ Ecclesiasticæ Episcopis obedire tenentur) non video rationem, aut titulum sufficientem, in quo possit fundari hæc Episcopo acquisitio: unde cum nec ratione voti obedientiæ, nec ex alia parte jure aliquo constet Monachos sic ejectos Episcopo acquirere, sine fundamento fingitur talem acquisitionem ad Episcopum pertinere.

Quare probabilius mihi videtur quod Monachus ejectus acquirat proprietatem & dominium Papæ, quia cum Pontifex sit Generalis omnium Religionum, illique tacitè Religiosi atctiori vinculo, quàm alii Christiani ratione voti obedientiæ, obedire teneantur; optimè sequitur eorum bona ratione superioriæ, sive voti obedientiæ ad Papam immediatè pertinere; ejectus verò dum vivit, habet bonorum administrationem, & ad suam congruam sustentationem, & ad pias causas, imò & ad competentes suo statui donationes faciendas; nequit tamen testamentum condere.

Cum latissimè pateat hoc quæsitum, nos breviter ea annotabimus, quæ magis ad præsentem tractationem conducunt, & ante omnia præmittimus non immeritò dici Religiosos incapaces domini rerum tantum temporalium, quia à dominio, vel quasi dominio juris & bonorum spiritualium nullâ ratione excluduntur. Nam Monachi beneficium obtinentes habent dominium & possessionem suorum beneficiorum & possunt agere nomine proprio pro eorum dominio obtinendo, & pro adipiscenda aut retinenda eorum possessione.

Potest etiam simplex Religiosus agere nomine proprio super jure eligendi sibi competente: idem censendum de jure alimentorum, aut manendi in tali vel tali Monasterio, ut latius prosequitur Navarrus *q. 1. de reddit. Mon. 9.* & *Comment. 2. de Regul.* Et ratio est, quia per votum paupertatis Religiosi non renuntiant bonis spiritualibus, nec Juribus prædictis aut honoribus, qui pro his debentur, sed tantum temporalibus, ut expressè docet D. Thomas *q. 18. c. art. 7. ad 4. his verbis: Honori ergò, qui DEO & Sanctis omnibus exhibetur propter virtutem, ut dicitur in Psal. 38. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui DEVS, non competit Religiosi abrenunciare, qui ad perfectionem virtutis tendant.* Videndus est *ibidem* Cajetanus.

An verò Religiosus jus habeat eligendi sepulturam, solet dubitari ab aliquibus; & quæstio procedit de Religiosis, qui extra monasterium sub obedientia tamen Superioris degunt, cujus dubitationis ea est ratio & vera resolutio. Religioso non competere jus eligendæ sepulturæ, habetur expressè in *capit. Licet. de sepult. in 6.* ubi decernitur Religiosos nisi à propriis Monasteriis adeo forsati sint renoci, ut ad ea, cum moriuntur, commode deferri non possint; cum velle vel nolle non habeant, non posse sibi eligere sepulturam, sed esse apud sua monasteria sepeliendos. Et quâvis se vo vel filio-familias concedatur eligere sibi sepulturam, aliud jus est in Religioso; quia in his etiam, quæ spiritualia sunt, Religiosus sæpè Superioris voluntati subjicitur, servus autem vel filius-familias domino vel patri non item. Videndus est Navarr. *Com. 2. de Regul. n. 43.*

An verò Religiosus possit esse fidejussor, aut tutor, saltem miserabilium personarum, controversi etiam solet à multis; utriusque tamen difficultatis negativa pars videtur certa, nempè Monachum absque Superioris consensu, neque fidejussorem, neque tutorem fieri posse: non primum; quia nihil proprium habet quod alteri obliget; & præterea, quia, ut habetur *Instit. de fidejussionibus, in princ.* Is solummodo fidejuberere potest, qui liberam suorum bonorum administrationem habet; non secundum, quia ex tutelæ administratione oritur obligatio civilis, quæ non cadit in Religiosum, non consentiente Superiore, eo tamen annuente potest Religiosus tutelam suscipere.